

Abstracts of lectures given at the First Dutch Symposium of the Ancient Near East, Leiden, The Netherlands, March 11th, 2006.

Dr. K. Vriezen

**Gadara of the Decapolis and her city area: excavations at Umm Qais and Tell Zera'a in northwest Jordan
Gadara van de Decapolis en haar stadgebied: opgravingen in Umm Qais en Tell Zera'a in noordwest Jordanië**

Gadara of the Decapolis is well known from historical sources. U. Seetzen has identified the ruins of the ancient city in northwestern Jordan in 1806, but excavations began to explore the site only in the 1970's of the last century. Since then, teams of various countries under the coordination of the German Protestant Institute Amman have discovered monuments dating from Hellenistic to Mediaeval times, and they have exposed the lay out of the large classical period city. In recent years archaeological fieldwork has spread to the area surrounding the urban centre, where traces of earlier settlement are being recovered.

Gadara van de Decapolis is zeer bekend uit historische bronnen. De ruïnes van deze oude stad in Noordwest Jordanië werden reeds door U. Seetzen geïdentificeerd in het jaar 1806. Pas in de jaren zeventig van de vorige eeuw startte men het onderzoek van de site met een serie opgravingen. Sinds die tijd ontdekten teams uit verschillende landen onder leiding van het Duits Protestants Instituut in Amman monumenten die dateren uit de Hellenistische tot Middeleeuwse periode. Deze monumenten kenmerken de lay out van een grote stad uit antieke tijden. Onlangs heeft men tijdens archeologische veldwerk het gebied rond het stedelijk centrum onderzocht. Hier zijn sporen van nog vroegere nederzettingen gevonden.

Dr. G. van der Kooij

**Sheep, cow and plough; the history of Dutch archaeological research in the Levant
Schapen, koeien en ploegen; de geschiedenis van Nederlands archeologisch onderzoek in de Levant**

The main part of the paper presents a gallery of Dutch scholars dealing with archaeology of the southern Levant (Palestine). Their projects, results and goals will be set in the context of the development of the region's general archaeological study. Focus will be on Van de Velde, Böhl, Simons and Franken, but many more people's activities will be included. Finally the latest developments of the major Dutch project that at Deir Alla, will be described.

In deze lezing wordt een serie Nederlandse onderzoekers gepresenteerd, die zich bezighielden met archeologie in de zuidelijke Levant (huidig Palestina). Hun projecten, resultaten en doeleinden zullen in de context van algemene archeologische ontwikkelingen in deze regio worden geplaatst. De archeologen Van de Velde, Böhl, Simons en Franken komen aan bod. Maar daarnaast worden ook de vele activiteiten van andere onderzoekers belicht. Tot slot zullen de laatste ontwikkelingen in het grote Nederlandse project, Deir Alla, worden beschreven.

Dr. D.J.W. Meijer

**A hypothesis about sitting still and moving in the Ancient Near East. How marginal are marginal area's?
Een hypothese over stilzitten en bewegen in het oude Nabije Oosten. Hoe marginaal zijn marginale gebieden?**

Nomadism, pastoralism and agriculture have until recently been seen as opposed ways of life. In contrast, current anthropological and archaeological literature stresses their complementarity, and archaeology now learns from geomorphology that even areas formerly thought to be desert-steppe could be exploited by people using a combination of both life ways.

Nomadisme, pastoralisme en landbouw zijn tot zeer recent gezien als bestaanswijzen die niet met elkaar verenigbaar waren. De hedendaagse archeologische en antropologische literatuur benadrukt daarentegen dat ze complementair zijn. De archeologie verkrijgt bovendien uit de geomorfologie het inzicht dat gebieden die voorheen als woestijn en steppe gebieden werden gezien wel degelijk door mensen geëxploiteerd kunnen worden, indien zij een combinatie van beide bestaanswijzen gebruiken.

Prof. dr. P.M.M.G. Akkermans
From Bouqras to Sabi Abyad: Dutch prehistorians in Syria
Van Bouqras tot Sabi Abyad: Nederlandse prehistorici in Syrië

Dutch archaeologists have been active in the Near East for many years, especially in Syria. Field surveys and excavations have been executed in many places. The lecture will briefly name one and another and will expose the connections between the different Dutch projects. Mainly Tell Bouqras and the recent excavations at Tell Sabi Abyad will come to discussion.

Nederlandse archeologen zal al vele jaren zeer actief in het Nabije Oosten, vooral in Syrië. Veldverkenningen en opgravingen zijn uitgevoerd op een reeks plaatsen. De lezing zal een en ander kort op een rijtje zetten en op de verbanden tussen deze Nederlandse projecten ingaan. Met name Tell Bouqras en de recente opgravingen te Tell Sabi Abyad komen aan bod.

Dr. C. Cavallo
Recent Dutch archaeozoological research in Syria
Nieuw Nederlands archeozoologisch onderzoek in Syrië

The lecture will present the situation of the Dutch zooarchaeological researches in Syria, concentrating on the Balikh valley of northern Syria. Dutch Universities have been involved in long-term projects in the valley since the end of the seventies. The Dutch excavations at the sites of Tell Hammam et-Turkman en Tell Sabi Abyad have provided a large amount of animal remains which allow us to outline in broad terms the major stages of animal husbandry from the Neolithic period until the Bronze Age. The main results as well as goals for future research are discussed.

De lezing zal de situatie van het Nederlands Zooarcheologisch onderzoek in Syrië presenteren. Daarbij zal specifieke aandacht besteed worden aan de Balikh vallei in noord-Syrië. Nederlandse universiteiten zijn reeds sinds de jaren zeventig betrokken bij diverse projecten in deze vallei. De Nederlandse opgravingen op Tell Hammam et Turkman en op Tell Sabi Abyad hebben veel zoologisch botmateriaal opgeleverd. Deze vondsten geven ons de mogelijkheid om de belangrijkste ontwikkelingen in het gebruik van dierlijke bronnen te reconstrueren, vanaf het Neolithicum tot en met de Bronstijd. De meest opvallende onderzoeksresultaten alsmede toekomstige onderzoeksdoeleinden zullen worden bediscussieerd.

Dr. H. Buitenhuis
Late Neolithic developments in northwest Anatolia. The dispersion of farming to northwest Europe
Laat-Neolithische ontwikkelingen in Noord-West Anatolië. De transitie van het boerenbedrijf naar Noord-West Europa

There is a widely held perception that with the dispersal of the Neolithic from the core areas in the Near East, those communities that accepted the Neolithic life style were set on a rather restricted path of development. The restrictions are seen to be both cultural and economical, in the sense that Neolithic groups focussed on developing their newly acquired skills, and that local developments took place only to the degree that they positively influenced the ultimate goal of neolithisation. This presupposes that successful neolithisation is limited in scope, that alternative ways are doomed to fail and were therefore short-lived. This view is probably much influenced by our modern perception of successful agricultural societies in Europe, which are more or less similar throughout the continent. In contrast, in the Early Neolithic in the Near East several more or less independent experiments in the development of animal husbandry are now being recognised. It is clear that the earliest attempts to domesticate animals occurred in several regions, including East Anatolia, South-East Anatolia and Syria, Western Iran, and Central Anatolia. In each of these the earliest attempts to develop animal husbandry took a different form. The result of these experiments reached the continent of Europe somewhere in the middle of the 7th millennium BC. The path of this dispersal is very much unclear. Based almost purely on geographical possibilities, Northwestern Anatolia has always been seen as one of the major routes of dispersal of the Neolithic. Data to support this dispersal pattern are however virtually lacking. The site of Ilipinar, excavated by Dr. Roodenberg (NINO), now yield data that shed light on this issue. In this paper the results of the faunal analysis of Neolithic Illipinar shall be presented. It is clear that temporal and environmental restrains greatly influenced socio-economic developments in this area. Preliminary results indicate that the people of Ilipinar arrived in the area bringing a form of animal husbandry developed in a different environment. In the subsequent occupation of this site, we can follow the changes in animal exploitation. These were much driven by local environmental possibilities and do not seem to have been significantly influenced by developments elsewhere. It is only in the latest stages of occupation that patterns of animal exploitation develop which are comparable to what is known from southeastern Europe. At the same time the architecture, pottery, and bone tools begin to show marked similarities with material culture from a much wider region.

Er bestaat een algemene overtuiging dat met de verspreiding van het boerenbedrijf vanuit het Nabije Oosten, de gemeenschappen die deze nieuwe bestaanswijze accepteerden dat op een zeer beperkte manier deden. De veronderstelde beperkingen zijn zowel economisch als cultureel, aangezien de vroege agrariërs vooral geacht worden oog te hebben gehad voor het ontwikkelen van de nieuw geleerde vaardigheden. In deze visie waren lokale ontwikkelingen beperkt tot datgene dat bijdroeg aan een succesvolle adoptie van de Neolithische bestaanswijze. Dit veronderstelt dat alternatieve manieren tot neolitatie gedoemd waren te falen, en dat deze daarom slechts kortstondig konden bestaan. Deze visie is waarschijnlijk erg beïnvloed door ons moderne beeld van het succesvolle boerenbedrijf Europa, dat vrijwel gelijk is over het hele continent. Met betrekking tot In het Vroege Neolithicum van het oude Nabije Oosten is het echter inmiddels geaccepteerd dat er verscheidene min of meer onafhankelijke experimenten in de ontwikkeling van domesticatie zich hebben afgespeeld. Vroege pogingen tot domesticatie van dieren hebben zich voorgedaan in bijvoorbeeld Oost-Anatolie, Zuidoost-Anatolie en Syrië, West-Iran en Centraal Anatolie. In elk van deze gebieden werden de vroegste pogingen op een andere wijze uitgevoerd. Het resultaat van deze experimenten bereikte het Europese continent ergens halverwege het 7e millennium BC. Hoe deze verspreiding in zijn werk ging is erg onduidelijk. Vanwege de geografische locatie is Noordwest-Anatolie altijd genoemd als een belangrijke routes voor de verspreiding van de Neolithische bestaanswijze. Data om deze veronderstelling te ondersteunen zijn echter schaars. De site Illipinar, opgegraven door Dr. J. Roodenberg (NINO) levert nieuw materiaal op dat inzicht geeft in deze kwestie. In deze lezing zullen de resultaten van fauna analyse van het Neolithische Illipinar worden gepresenteerd. Het is duidelijk dat tijdsgebonden en omgevingsgebonden omstandigheden de sociaal-economische ontwikkelingen in deze regio beïnvloeden. De voorlopige resultaten suggereren dat de bewoners van Illipinar in dit gebied arriveerden met reeds elders ontwikkelde kennis van pastoralisme. In de daaropvolgende periode kunnen we diverse ontwikkelingen met betrekking tot de veehouderij volgen. Deze veranderingen lijken zeer lokaal te zijn, en niet sterk beïnvloed door invloeden van buitenaf. Pas in een latere fase van Neolithisch Illipinar ontwikkelt zich een vorm van veehouderij die vergelijkbaar is met de veehouderij zoals we die kennen uit zuidoost Europa. In deze zelfde periode getuigen eveneens architectuur, aardewerk, benen werktuigen en overige materiele cultuur van contacten over een veel ruimer gebied.

Dr. R.T.J. Cappers

Dutch archaeo-botanic research in Turkey: Illipinar

Nederlands archeo-botanisch onderzoek in Turkije: Illipinar

During the excavation seasons at Illipinar, directed by Dr. J.J. Roodenberg (NINO), many samples were secured for archaeobotanical research. Most of these have been analysed and the final publication is in preparation. The presentation will concentrate on samples from storage facilities found clustered at the southwestern part of the site. These dwelling remains belong to the early farming period of Illipinar (phase VB, ca. 5400-5500 cal. BC). The spectrum of domesticated plants will be discussed in relation to both the clusters and the storage facilities. Additionally, the seed size of grass pea (*Lathyrus sativus*) will be discussed in relation to the domestication process, and the size of the Illipinar seeds shall be compared with those from other Near Eastern settlements.

Tijdens de opgravingseizoenen in Illipinar, uitgevoerd onder leiding van dr Roodenberg (NINO), zijn veel archeobotanische samples verzameld. De meeste hiervan zijn ondertussen geanalyseerd en gereed voor publicatie. Deze presentatie zal zich richten op de samples uit opslagplaatsen die geconcentreerd in clusters aan de zuidwestelijke zijde van de site werden gevonden. Deze opslagplaatsen dateren uit de vroege landbouwfase van Illipinar (fase VB, ca. 5400-5500 v.Chr.). Het spectrum van de aanwezige gedomesticeerde planten zal in context met deze opslagfaciliteiten worden bekeken. Daarnaast zal de grootte van de teruggevonden zaden besproken als indicatie voor het proces van domesticatie. De grootte van de Illipinar zaden zaad zal vergeleken worden met die van andere nederzettingen uit het Nabije Oosten

Prof. dr. O. Kaper

Recent fieldwork in the Dachla-oasis

Recent veldwerk in de Dachla-oase

Over the past three years excavations have been conducted at the ruins of the Roman city of Amheida in the Dahla oasis, ancient Trimithis. In addition to a villa with wall paintings dating to the fourth century A.D., excavations have begun of a domestic building that seems to be dating from the second century B.C. and a start has been made of investigating the city temple. In the last season all three locations have been investigated. The villa yielded many unexpected finds, such as a classroom. The excavations of the domestic building have now almost been concluded. The temple provided additional information concerning its history, which lasted for about a millennium. As a fourth project we have started the restoration of the pyramid of Amheida, a funeral monument dating to the first or second century B.C. The excavations are part of the Dahla Oasis Project, directed by A.J. Mills. The speaker is as Egyptologist director responsible for the excavations in Amheida.

De afgelopen drie jaar vonden er opgravingen plaats in de Romeinse ruïne Amheida in de oase Dachla, het antieke Trimithis. Behalve een villa met wandschilderingen uit de vierde eeuw n.Chr. is er in de voorafgaande seizoenen een begin gemaakt met de opgraving van een eenvoudiger huis dat uit de tweede eeuw lijkt te dateren, en met het onderzoek van de tempel van de stad. Tijdens het afgelopen seizoen is er op deze drie locaties verder gewerkt. Het huis met de wandschilderingen leverde allerlei onverwachte zaken op, zoals een klaslokaal. Het huis uit de tweede eeuw werd verder onderzocht en de opgraving daarvan is nu praktisch afgerond. De tempel bracht nadere informatie over de geschiedenis van dit bouwwerk, waarvan nu zo'n duizend jaar in kaart gebracht kan worden. Daarnaast is er een restauratieproject gestart bij de piramide van Amheida, een grafmonument uit de eerste of tweede eeuw n.Chr. De opgravingen maken deel uit van het Dahla Oasis Project, geleid door A.J. Mills, en de spreker is als Egyptologisch directeur voor de opgravingen in Amheida verantwoordelijk.